

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OPOLU

**RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM
W 2011 ROKU
(część prognostyczna)**

OPOLE, sierpień 2012

Spis treści

WSTĘP	3
I. Analiza struktury podaży pracy absolwentów w województwie opolskim	4
II. Badanie popytu na pracę	12
WNIOSKI	22

WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3) opracowanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy. Zadanie to jest również rokrocznie wpisywane w ramy regionalnych planów działań na rzecz zatrudnienia w ramach wytycznej „Poprawa informacji o rynku pracy”, a także zostało ujęte jako jedno z zadań *Wieloletniego planu działań na rzecz zatrudnienia dla województwa opolskiego do 2015 roku*, który jest dokumentem sektorowym uzupełniającym *Strategię rozwoju województwa opolskiego*.

Celem nadrzędnym MZDiN jest systematyczne określanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy przy wykorzystaniu bazy informatycznej. Jest nim także zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń dzięki dostosowaniu kierunków szkoleń do potrzeb pracodawców oraz udostępnienie wyników badań władzom oświatowym i dyrekcjom szkół dla korygowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego. Metoda MZDiN ma charakter dwutorowy. Jeden tor wyznacza tu monitoring bezrobocia i ofert pracy wpływających do powiatowych urzędów pracy przeprowadzany z częstotliwością półroczną. Drugi jest wyznaczony przez badania ankietowe szkół ponadgimnazjalnych oraz pracodawców i w założeniu ma mieć charakter krótkoterminowej prognozy obrazującej stopień dopasowania siły roboczej wkraczającej na rynek pracy (absolwenci) do oczekiwań pracodawców (nowe miejsca pracy). Jednak z uwagi na niedoskonałość procesu badawczego (niski odsetek zwróconych ankiet, przeszacowane wagi) od roku 2007 część prognostyczna jest opracowywana w oparciu o dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej oraz badania popytu na pracę prowadzonego przez GUS.

System Informacji Oświatowej – jest działającym na mocy ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. 2004, nr 49, poz. 463 ze zm.) systemem służącym uzyskiwaniu danych niezbędnych do prowadzenia polityki edukacyjnej państwa, podnoszenia jakości i upowszechniania edukacji oraz do usprawniania finansowania działań oświatowych. SIO obejmuje bazy danych, w skład których wchodzi zbiory danych o:

- szkole lub placówce oświatowej,
- uczniach, słuchaczach, wychowankach oraz absolwentach,

- nauczycielach, wychowawcach oraz innych pracownikach,
- spełnianiu obowiązku nauki.

Badanie popytu na pracę – jest cyklicznym badaniem przeprowadzanym przez Główny Urząd Statystyczny. Od 2005 roku badanie to ma częstotliwość kwartalną. Po 2005 roku badanie to zostało rozszerzone o wszystkie podmioty gospodarcze, nie tylko zaliczane – jak to było wcześniej – do sektora przedsiębiorstw, a od 2007 roku objęło również przedsiębiorstwa małe. Podstawowe informacje, jakie można uzyskać z badania, to popyt zrealizowany i niezrealizowany, czyli pracujący i wolne miejsca pracy wg zawodów oraz dane na temat liczby nowo utworzonych miejsc pracy.

I. Analiza struktury podaży pracy absolwentów w województwie opolskim

Absolwenci to kategoria szczególna z punktu widzenia polityki rynku pracy. Przede wszystkim dlatego, że wiąże się ona ze szczególnym momentem w życiu człowieka: wejściem na rynek pracy, uzyskiwaniem niezależności materialnej i poszukiwaniem własnej drogi zawodowej i społecznej. Jest to również moment konfrontacji wiedzy i doświadczeń edukacyjnych z oczekiwaniami pracodawców. Jak pokazują badania¹, ta konfrontacja nie zawsze prowadzi do uzyskania zatrudnienia, a zwłaszcza do zatrudnienia w obszarach „dopasowanych” do posiadanego zawodu. W pół roku po zakończeniu nauki pracuje ponad połowa absolwentów wyższych uczelni i ok. 40% absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, jednak jedynie ok. połowa z nich pracuje w branży zgodnej z kierunkiem kształcenia. Przyczyna takiego stanu rzeczy leży po części w niedostatecznym przygotowaniu zawodowym do pracy na konkretnym stanowisku oraz w strukturze oferty edukacyjnej. Ok. 35-40%² pracodawców z firm zatrudniających powyżej 50 pracowników potwierdza, że absolwenci szkół zawodowych są przygotowani do pełnienia ról zawodowych tuż po ukończeniu szkoły, jednak dominują odpowiedzi „raczej tak” (odpowiedzi „zdecydowanie tak” stanowią kilkuprocentowy margines). 30-45% pracodawców uważa, że szkoły kształcą w zawodach, na które jest zapotrzebowanie (najwyższa wartość 45% dla szkół zasadniczych).

---

¹ Badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego, Opole 2012; Kształcenie ustawiczne pracowników, Opole 2012 (raporty dostępne na www.obserwatorium.opole.pl)

² Rozkład odpowiedzi uwzględnił typ szkoły, najniższy odsetek dotyczył szkół średnich zawodowych i zasadniczych (36%), najwyższy: szkół wyższych (43%).

Jednak pomimo tego większość przedsiębiorców jest zdania, że warunkiem posiadania dobrego pracownika jest jego przeszkolenie (66%).

Poniższa tabela ilustruje strukturę zawodową absolwentów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych w województwie. Jej podstawową zaletą jest wskazanie obszarów kształcenia, w których następuje kumulacja absolwentów i tych, w których edukacja ma marginalny charakter.

Tabela 1. Struktura zawodowa absolwentów na koniec września 2011 roku

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	uczniowie	w tym kobiety	absolwenci	w tym kobiety
1	2	3	4	5	6	7
WYKSZTAŁCENIE ZAWODOWE						
1	51401	Fryzjer	843	799	286	259
2	52201	Sprzedawca	892	818	465	428
3	62101	Ogrodnik	15	6	8	1
4	71202	Cieśla	13	0	2	0
5	71206	Murarz	530	0	220	0
6	71301	Dekarz	59	0	16	0
7	71302	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	144	0	53	0
8	71305	Posadzkarz	16	0	8	0
9	71401	Malarz-tapeciarz	210	0	131	3
10	71403	Lakiernik	65	0	42	0
11	72103	Błacharz samochodowy	86	0	35	0
12	72202	Operator obrabiarek skrawających	91	1	25	0
13	72203	Ślusarz	422	0	197	0
14	72302	Mechanik-monter maszyn i urządzeń	110	0	25	0
15	72303	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	71	0	32	0
16	72304	Mechanik pojazdów samochodowych	1 080	0	357	0
17	72401	Elektryk	248	0	66	0
18	72402	Elektromechanik pojazdów samochodowych	195	1	79	0
19	72405	Elektromechanik	40	0	23	0
20	72501	Monter-elektronik	21	0	35	0
21	72503	Monter mechatronik	42	1	9	0
22	74101	Cukiernik	216	137	84	51
23	74102	Piekarz	134	8	33	3
24	74103	Rzeźnik-wędliniarz	29	0	7	0

25	74201	Stolarz	377	8	135	0
26	74301	Krawiec	18	18	8	7
27	91301	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	23	17	6	5
28	71306	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	42	0	13	0
WYKSZTAŁCENIE POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE						
1	31102	Technik analityk	70	48	0	0
2	31104	Technik budownictwa	1 081	121	364	41
3	31107	Technik elektronik	182	2	49	0
4	31108	Technik elektryk	382	0	119	1
5	31110	Technik geodeta	75	18	20	6
6	31120	Technik mechanik	1 000	6	402	12
7	31122	Technik mechanizacji rolnictwa	159	2	74	2
8	31124	Technik ochrony środowiska	36	29	29	20
9	31132	Technik technologii drewna	53	0	13	0
10	31145	Technik drogownictwa	30	4	0	0
11	31150	Technik mechatronik	666	3	219	1
12	31201	Technik informatyk	2 298	325	662	61
13	31202	Technik teleinformatyk	158	8	31	1
14	31301	Fototechnik	50	35	8	3
15	31402	Technik żeglugi śródlądowej	75	9	14	3
16	31501	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	984	537	188	106
17	32102	Technik leśnik	127	21	43	11
18	32105	Technik rolnik	484	117	174	37
19	32107	Technik architektury krajobrazu	653	477	181	131
20	32109	Technik technologii żywności	195	138	34	22
21	32110	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	477	316	158	114
22	32206	Ratownik medyczny	96	35	41	15
23	32210	Technik farmaceutyczny	398	331	141	126
24	32212	Technik masażyście	182	130	78	62
25	32214	Technik weterynarii	181	144	27	20
26	32215	Terapeuta zajęciowy	43	36	19	11
27	34101	Technik agrobiznesu	493	243	220	107
28	34102	Technik ekonomista	1 890	1 510	578	453
29	34103	Technik handlowiec	571	431	197	156
30	34104	Technik hotelarstwa	869	708	270	231

31	34105	Technik obsługi turystycznej	647	496	102	63
32	34107	Technik organizacji usług gastronomicznych	743	517	145	96
33	34201	Technik organizacji reklamy	282	200	0	0
34	34202	Technik spedytor	173	65	37	12
35	34204	Technik logistyki	1 047	459	80	36
36	34301	Technik administracji	1 070	865	199	175
37	34604	Opiekun w domu pomocy społecznej	108	99	104	97
38	41201	Technik rachunkowości	401	336	40	37
39	41901	Technik prac biurowych	67	61	30	24
40	51202	Kucharz	42	26	0	0
41	51205	Kucharz małej gastronomii	558	274	235	132
42	32221	Opiekunka dziecięca	62	62	34	34
43	51402	Technik usług fryzjerskich	387	373	98	95
44	51403	Technik usług kosmetycznych	591	585	245	245
45	51501	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	51	14	21	5

Generalny wniosek płynący z powyższej tabeli to:

- kumulowanie się kształcenia na poziomie zasadniczym w obrębie czterech zawodów: mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca, fryzjer, murarz, z których wszystkie są zawodami deficytowymi,
- strukturze uczniów w ZSZ odpowiada struktura absolwentów, których również jest najwięcej w powyższych zawodach,
- w zdecydowanej większości przypadków liczba prognozowanych absolwentów ZSZ na 2011 rok wykazana w poprzednim rankingu odpowiada ich liczbie rzeczywistej,
- technik informatyk, technik ekonomista, technik mechanik, technik budownictwa, technik logistyki, technik administracji – to są zawody, w których edukacja na poziomie średnim zawodowym odbywa się najczęściej,
- również w przypadku techników, prognozy co do liczby absolwentów odpowiadały rzeczywistości,
- nadal wyraźnie widocznym zjawiskiem jest segregacja płciowa, polegająca na dominacji jednej płci w ramach edukacji w wybranych zawodach, np. mężczyźni dominują w profesjach murarza, malarza-tapeciarza, ślusarza, elektryka, technika elektryka (brak uczennic), kobiety natomiast wybierają przede wszystkim zawód krawca, opiekunki dziecięcej (brak uczniów płci męskiej), sprzedawcy, fryzjera, technika usług kosmetycznych itp.

Tabela 2. Absolwenci kończący szkołę i absolwenci bezrobotni w 2011 roku

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	absolwenci	w tym kobiety	absolwenci zarejestrowani w PUP na koniec 2011 roku	% (6:4)
1	2	3	4	5	6	7
WYKSZTAŁCENIE ZAWODOWE						
1	514101	Fryzjer	286	259	104	36
2	522101	Sprzedawca	465	428	248	53
3	712106	Murarz	220	0	41	19
4	713102	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	53	0	6	11
5	714101	Malarz-tapeciarz	131	3	31	24
6	714103	Lakiernik	42	0	4	10
7	722103	Ślusarz	197	0	25	13
8	723103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	32	0	2	6
9	723104	Mechanik pojazdów samochodowych	357	0	73	20
10	724101	Elektryk	66	0	9	14
11	724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	79	0	16	20
12	724105	Elektromechanik	23	0	2	9
13	725101	Monter-elektronik	35	0	3	9
14	741101	Cukiernik	84	51	24	29
15	741102	Piekarz	33	3	12	36
16	742101	Stolarz	135	0	20	15
WYKSZTAŁCENIE POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE						
1	31104	Technik budownictwa	364	41	31	9
2	31107	Technik elektronik	49	0	7	14
3	31108	Technik elektryk	119	1	15	13
4	31120	Technik mechanik	402	12	28	7
5	31122	Technik mechanizacji rolnictwa	74	2	4	5
6	31150	Technik mechatronik	219	1	9	4
7	31201	Technik informatyk	662	61	33	5
8	31501	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	188	106	4	2
9	32105	Technik rolnik	174	37	4	2
10	32107	Technik architektury krajobrazu	181	131	12	7
11	32110	Technik żywienia i gospodarstwa	158	114	14	9

		domowego				
12	32210	Technik farmaceutyczny	141	126	8	6
13	32212	Technik masażysta	78	62	9	12
14	34101	Technik agrobiznesu	220	107	13	6
15	34102	Technik ekonomista	578	453	85	15
16	34103	Technik handlowiec	197	156	23	12
17	34104	Technik hotelarstwa	270	231	13	5
18	34105	Technik obsługi turystycznej	102	63	7	7
19	34107	Technik organizacji usług gastronomicznych	145	96	24	17
20	34204	Technik logistyk	80	36	10	13
21	34301	Technik administracji	199	175	12	6
22	34604	Opiekun w domu pomocy społecznej	104	97	1	1
23	51205	Kucharz małej gastronomii	235	132	49	21
24	51402	Technik usług fryzjerskich	98	95	5	5
25	51403	Technik usług kosmetycznych	245	245	14	6

Analiza powyższej tabeli, zawierającej te zawody, w których notowano największą liczbę absolwentów, upoważnia do generalizującego stwierdzenia: wyższe ryzyko bezrobocia stwarzają zawody będące przedmiotem edukacji w szkołach zasadniczych niż średnich zawodowych. Jednak to spostrzeżenie nie jest tak oczywiste, gdy weźmiemy pod uwagę wyniki badań³: absolwenci szkół średnich o wiele częściej kontynuują naukę niż absolwenci szkół zasadniczych, tym samym nie trafiając do bezrobocia. Z kolei osoby kończące ZSZ częściej niż osoby po szkołach średnich znajdują pracę w pół roku po skończeniu nauki.

Z powyższego zestawienia można jednak sformułować grupę zawodów szczególnie mocno narażonych na bezrobocie. Po stronie ZSZ są to: sprzedawcy, fryzjerzy, piekarze, cukiernicy. Z kolei po stronie szkół średnich zawodowych odnotować trzeba kucharza małej gastronomii, technika organizacji usług gastronomicznych, technika ekonomistę i technika elektronika.

Osobną kategorię absolwentów stanowią osoby kończące jedną z funkcjonujących w regionie uczelni wyższych. Wynika to przede wszystkim z wysokich kwalifikacji, korzystnych z punktu widzenia rynku pracy charakterystyk społecznych (duża mobilność, umiejętności adaptacyjne, opanowanie języków i technologii IT, aktywność zawodowa,

³ Badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego, Opole 2012.

przedsiębiorczość) oraz większej samodzielności społecznej na tle absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Wspomnieć tu również należy o popycie na pracę osób zaklasyfikowanych w drugiej grupie wielkiej klasyfikacji zawodów (specjaliści), co potwierdza liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach objętym badaniem GUS Z-05, przedstawionym w dalszej części Rankingu. Inny problem stanowi nie zawsze występująca odpowiedniość nazwy kierunku studiów z nazwą zawodu w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, dlatego też liczbę bezrobotnych absolwentów na koniec 2011 roku podano jedynie tam, gdzie taka zgodność zachodzi. Ze względu na ten fakt nie podano również nazwy zawodu, tylko nazwę kierunku studiów.

Prezentowane poniżej dane mają charakter tylko pogładowy. Wynika to nie tylko z przytoczonych powyżej uwag, ale również z faktu, iż część absolwentów opolskich uczelni stanowią osoby z innych województw, które często po zakończeniu studiów opuszczają region i zapełniają inne rynki pracy. Podobne zastrzeżenie dotyczy również bezrobotnych absolwentów, którymi częściowo mogą być osoby z edukacją ukończoną w szkołach wyższych spoza Opolszczyzny.

Tabela 3. Struktura zawodowa absolwentów szkół wyższych w roku 2011

Lp.	nazwa kierunku	uczelnia	Absolwenci w roku akademickim 2010/2011	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu 2011 roku	(5) : (4) w % (5:4)
1	2	3	4	5	6
1	pedagogika	UO/WSZiA/WSHE	2 291	53	2,3
2	zarządzanie	UO/PO/WSZiA/	1 237	15	1,2
3	ekonomia	UO/WSZiA	633	46	7,3
4	fizjoterapia	PO/MSZ	607	38	6,3
5	pielęgniarstwo	PWSZ/MSZ	527	8	1,5
6	wychowanie fizyczne	PO	419	11	2,6
7	informatyka	UO/PO/WSZiA	326	26	8,0
8	turystyka i rekreacja	PO	320	8	2,5
9	zdrowie publiczne	PWSZ	256	10	3,9
10	filologia angielska	UO/PWSZ	254	11	4,3
11	inżynieria środowiska	UO/PO	239	14	5,9
12	politologia	UO/WSZiA	218	8	3,7
13	administracja	UO/PO	218	19	8,7
14	europistyka	PO	211	5	2,4
15	kosmetologia	PWSZ	201	13	6,5

16	filologia germańska	UO/PWSZ	200	3	1,5
17	biologia	UO	200	5	2,5
17	budownictwo	PO	190	13	6,8
19	zarządzanie i inżynieria produkcji	PO/PWSZ	189	5	2,6
20	biotechnologia	UO	186	9	4,8
21	socjologia	UO/WSZiA	184	13	7,1
22	historia	UO/PWSZ	173	13	7,5
23	prawo	UO	151	18	11,9
24	stosunki międzynarodowe	UO	150	4	2,7
25	język biznesu	UO/PWSZ	146	bd.	-

Użyte skróty: UO – Uniwersytet Opolski, PO – Politechnika Opolska, WSZiA – Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu, PWSZ – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie, MSZ – Wyższa Medyczna Szkoła Zawodowa w Opolu, WSHE – Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu

Powyższa tabela – oczywiście w sposób jedynie poglądowy – obrazuje dość dobrą sytuację absolwentów szkół wyższych. W większości zawodów niewielu absolwentów trafia na dłużej do bezrobocia. W zasadzie jedynymi wyjątkami są tu specjaliści prawa, administracji i informatyki. Jak zwykle co roku wysokie wartości osiągnęły też zawody ekonomistów i historyków. Warto również zwrócić uwagę na obecność w rankingu powyżej zawodów o wyraźnie nadwyżkowym charakterze (np. politolog, pedagog, socjolog – por. I część raportu). Jednak z uwagi na szeroko profilowany charakter kształcenia na tych kierunkach, ich absolwenci znajdują z reguły swoje miejsce na rynku pracy.

W kontekście sytuacji z roku ubiegłego warto zwrócić uwagę na fakt, iż w przypadku niektórych kierunków liczba absolwentów wyraźnie zmalała. Dotyczy to np. absolwentów europeistyki (283 osoby w roku 2010), kosmetologii (250), zarządzania i inżynierii produkcji (254), zarządzania i marketingu (349), a więc kierunków związanych z zawodami deficytowymi, będących - jak w przypadku zarządzania i marketingu - nierzadko efektem „mody” na kształcenie na poziomie wyższym jeszcze z lat 90-tych. W rankingu pojawił się ponadto zawód biotechnologa, nieobecny w zestawieniach z lat ubiegłych.

II. Badanie popytu na pracę

Według ustaleń badawczych, w IV kwartale roku 2011 w województwie opolskim w badanych przedsiębiorstwach pracowało łącznie 225 260 osób, z czego większość zatrudnionych (67%) stanowili pracownicy sektora prywatnego. Zatrudnienie w województwie koncentruje się przede wszystkim w firmach dużych – 54%. Znamienne, że znaczna część pracowników Opolszczyzny to robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (7 grupa wielka) – 20%. Jednak znaczące zatrudnienie robotników przemysłowych i rzemieślników pochodne jest dominacji tej grupy zawodów w sektorze prywatnym (28%). Sektor publiczny zasilany jest jedynie przez 4% robotników. W sektorze tym najwięcej zatrudnionych pochodziło z grupy wielkiej 2 – specjaliści (43%).

Tabela 4. Liczba pracujących wg zawodów, sektorów i wielkości jednostek – stan na koniec IV kwartału 2011 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	73322	151938	225260	121170	60846	43244	225260
1. PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	4847	10577	15424	7048	4077	4299	15424
12. KIEROWNICY DO SPRAW ZARZĄDZANIA I HANDLU	2402	5278	7680	3791	1955	1934	7680
2. SPECJALIŚCI	31220	9934	41154	23240	14924	2990	41154
23. SPECJALIŚCI NAUCZANIA I WYCHOWANIA	18720	267	18987	7575	10936	476	18987
3. TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	9605	12043	21648	14813	4582	2253	21648
33. ŚREDNI PERSONEL DO SPRAW BIZNESU I ADMINISTRACJI	3648	5595	9243	6609	1806	828	9243
4. PRACOWNICY BIUROWI	7559	18541	26100	14526	6985	4589	26100
42. PRACOWNICY OBSŁUGI KLIENTA	920	7512	8432	4178	2363	1891	8432

5. PRACOWNICY USŁUG ISPRAWDZAWCY	3190	24262	27452	8120	6693	12639	27452
52. SPRZEDAWCY I POKREWNI	122	18887	19009	4600	4392	10017	19009
6. ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	327	812	1139	369	596	174	1139
61. ROLNICY PRODUKCJI TOWAROWEJ	206	529	735	288	393	54	735
7. ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	3318	42659	45977	23950	10277	11750	45977
72. ROBOTNICY OBRÓBKI METALI, MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ I POKREWNI	1423	13958	15381	11913	1936	1532	15381
8. OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	4577	24343	28920	20139	6017	2764	28920
83. KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	2593	11089	13682	7061	4354	2267	13682
9. PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH	8679	8767	17446	8965	6695	1786	17446
91. POMOCE DOMOWE I SPRZĄTACZKI	5889	2104	7993	4634	2937	422	7993

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9.

Zatrudnienie w firmach dużych oparte jest głównie na trzech grupach zawodów – robotnikach przemysłowych i rzemieślnikach (20%), specjalistach (19%) oraz na operatorach i monterach maszyn i urządzeń (17%). Przedsiębiorstwa średnie głównie zasilane są przez specjalistów (24%), natomiast w najmniejszych pracuje najwięcej pracowników usług i sprzedawców (30%) oraz robotników przemysłowych i rzemieślników (27%).

Analiza zatrudnienia wg sektora gospodarki wskazuje, że w województwie opolskim najwięcej zatrudnionych znajduje się w sektorze C – przetwórstwo przemysłowe (27%). Drugim znaczącym sektorem zatrudnienia jest sektor G, a więc generalnie handel (16% całości zatrudnienia). Jest to sytuacja zbieżna z obserwowaną w latach ostatnich.

W kontekście zróżnicowania sektorowego warto wspomnieć, że przedsiębiorstwa prywatne nadają ton strukturze gospodarczej regionu i koncentrują się przede wszystkim na sekcjach C oraz G – odpowiednio 37% oraz 23% całkowitego zatrudnienia w sektorze

prywatnym. W tych dwóch branżach mieści się 60% całkowitego zatrudnienia w sektorze prywatnym. Istotną, aczkolwiek mniej znaczącą rolę na tle sekcji C i G odgrywa budownictwo (sekcja F), odpowiadające za zatrudnienie 13% wszystkich pracujących w przedsiębiorstwach prywatnych.

Sektor publiczny z kolei koncentruje się na zatrudnieniu w edukacji (sekcja P) – 38% całkowitego zatrudnienia oraz opiera się na działalności w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (sekcja Q), odpowiadającej za 20% zatrudnienia w sektorze. Koresponduje to ze strukturą zatrudnienia wg zawodów, gdzie w sektorze publicznym dominują specjaliści, a kadra nauczycielska jest właśnie elementem składowym grupy wielkiej 2.

Tabela 5. Liczba pracujących wg PKD, sektorów i wielkości jednostek – stan na koniec IV kwartału 2011 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	73322	151938	225260	121170	60846	43244	225260
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO (A)	1423	3337	4760	2074	2088	598	4760
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (B)	-	968	968	817	104	47	968
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (C)	4001	56991	60992	44048	10475	6469	60992
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH (D)	1251	1763	3014	2779	190	45	3014
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ (E)	2930	808	3738	2293	1081	364	3738
BUDOWNICTWO (F)	92	19442	19534	6584	5538	7412	19534
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (G)	34	35646	35680	12705	8978	13997	35680
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (H)	2924	7787	10711	6065	2803	1843	10711
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (I)	299	3361	3660	189	1468	2003	3660
INFORMACJA I KOMUNIKACJA (J)	103	898	1001	365	131	505	1001

DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (K)	169	4121	4290	2549	587	1154	4290
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI (L)	725	1838	2563	957	980	626	2563
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (M)	1098	4328	5426	1740	1200	2486	5426
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (N)	138	5128	5266	3381	1050	835	5266
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE (O)	12735	-	12735	9522	3104	109	12735
EDUKACJA (P)	27983	706	28689	11600	15896	1193	28689
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA (Q)	14536	2683	17219	12257	3348	1614	17219
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ (R)	2859	488	3347	1245	1558	544	3347
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (S)	22	1645	1667	-	267	1400	1667

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstw, największe z nich ulokowane są przede wszystkim w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe, obejmując 36% zatrudnienia we wszystkich dużych przedsiębiorstwach. Firmy średnie koncentrują się raczej na edukacji (sekcja P), dając zatrudnienie co czwartego pracującego w średnich firmach. Podmioty gospodarcze najmniejsze dominują w sekcji G – 32% zatrudnienia.

Porównując stan zatrudnienia z rokiem ubiegłym, podkreślić należy kilka zjawisk:

- spadek zatrudnienia wśród badanych przedsiębiorstw o 3%,
- spadek zatrudnienia w sektorze publicznym o 6,5% jak również w sektorze prywatnym o 0,5%,
- wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach dużych (o 3,6%) wobec spadku w przedsiębiorstwach małych (o 10%) i średnich (o 8%),
- wyraźny wzrost zatrudnienia w grupie zawodowej 7 – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy o 14%,
- sekcją notującą najgorszą koniunkturę była sekcja N, gdzie nastąpił spadek o 34%, jest to sytuacja diametralnie różna od notowanej w roku 2010, gdzie odnotowano wzrost o 27% wszystkich wolnych miejsc pracy,

- widoczny wzrost wielkości zatrudnienia w sektorze K (o 27%), bilansujący niekorzystną sytuację tej grupy w roku 2010 i 2009 gdzie dwa lata z rzędu odnotowano spadek wielkości zatrudnienia (w roku 2010 o 8%).

Badanie popytu na pracę prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że na koniec IV kwartału 2011 roku opolskie firmy dysponowały 1 236 wolnymi miejscami pracy, co stanowi 70% stanu z roku ubiegłego. Zdecydowana większość z nich pochodziła z firm ulokowanych w sektorze prywatnym – 82% i przedsiębiorstw dużych (61% wszystkich wolnych miejsc pracy). Ogólnie w województwie opolskim najwięcej wolnych wakatów przeznaczonych było dla osób dysponujących zawodami mieszczącymi się w grupie wielkiej 7, a więc dla robotników przemysłowych i rzemieślników – 35%. Warto jednak zauważyć, że w przypadku firm dużych wolne miejsca pracy w znacznym stopniu dotyczą operatorów i monterów maszyn i urządzeń, podczas gdy w firmach małych i średnich przede wszystkim 7 i 8 grupy zawodowej.

Tabela 6. Wolne miejsca pracy według zawodów, sektorów i wielkości jednostek – stan na koniec IV kwartału 2011 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	226	1010	1236	760	261	215	1236
1. PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	12	8	20	15	5	-	20
12. KIEROWNICY DO SPRAW ZARZĄDZANIA I HANDLU	7	4	11	7	4	-	11
2. SPECJALIŚCI	75	63	138	93	43	2	138
24. SPECJALIŚCI DO SPRAW EKONOMICZNYCH I ZARZĄDZANIA	24	23	47	39	7	1	47
3. TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	26	36	62	37	5	20	62
33. ŚREDNI PERSONEL DO SPRAW BIZNESU I ADMINISTRACJI	21	4	25	22	3	-	25
4. PRACOWNICY BIUROWI	37	31	68	42	13	13	68

	41. SEKRETARKI, OPERATORZY URZĄDZEŃ BIUROWYCH I POKREWNI	27	6	33	30	3	-	33
5. PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY		12	147	159	121	24	14	159
	52. SPRZEDAWCY I POKREWNI	2	128	130	112	18	-	130
6. ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY		1	1	2	1	1	-	2
	61. ROLNICY PRODUKCJI TOWAROWEJ	1	1	2	1	1	-	2
7. ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY		38	396	434	206	97	131	434
	72. ROBOTNICZY OBRÓBKI METALI, MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ I POKREWNI	36	202	238	145	93	-	238
8. OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ		13	324	337	240	65	32	337
	82. MONTERZY	-	184	184	176	8	-	184
9. PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH		12	4	16	5	8	3	16
	91. POMOCE DOMOWE I SPRZĄTACZKI	10	1	11	4	7	-	11

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Sektor publiczny dysponował największą liczbą wolnych miejsc pracy dla specjalistów (33%) przy czym warto podkreślić, że sektor ten zdominowany jest właśnie przez tę grupę zawodów. W sektorze prywatnym najwięcej wolnych stanowisk przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników – 39% oraz dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 32%. Podobnie jak w przypadku firm pochodzących z sektora publicznego, tak i w prywatnym większość wolnych miejsc pracy pochodzi z grupy zawodowej, na której oparte jest zatrudnienie.

Dalsza analiza sytuacji gospodarczej na opolskim rynku pracy z uwzględnieniem wolnych miejsc pracy wskazuje, że w województwie najwięcej wakatów w końcu 2011 roku, podobnie jak w roku ubiegłym pozostało w sekcji C - przetwórstwo przemysłowe, obejmując 44% z nich. W roku 2011 sektor prywatny miał największe problemy z uzupełnieniem

wakatów w sekcji C (49% wszystkich wolnych miejsc pracy w sektorze) oraz F – budownictwa, gdzie wolne miejsca pracy stanowiły 18% w całym sektorze prywatnym.

W tym samym czasie sektor publiczny posiadał najwięcej wolnych miejsc pracy w sektorze O, a więc administracji - 51% wszystkich wolnych wakatów w sektorze. Tak więc sekcja generująca największe zatrudnienie w sektorze (edukacja) nie dysponowała największą liczbą wolnych stanowisk (5% nie obsadzonych stanowisk w sektorze publicznym) i jest to sytuacja podobna do ubiegłorocznej.

Rozpatrując wolne miejsca pracy w przekroju wielkościowej struktury podmiotów gospodarczych wspomnieć należy, że najwięcej (61%) pozostawało w obrębie jednostek dużych, mających kłopoty z obsadzeniem stanowisk zwłaszcza w sekcji C (53% wolnych miejsc w jednostkach dużych).

Tabela 6. Wolne miejsca pracy wg sekcji PKD – sta na koniec IV kwartału 2011 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	226	1010	1236	760	261	215	1236
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO (A)	1	9	10	-	7	3	10
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (B)	0	0	0	0	0	0	0
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (C)	40	500	540	401	100	39	540
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH (D)	-	1	1	1	-	-	1
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ (E)	13	-	13	6	5	2	13
BUDOWNICTWO (F)	-	181	181	69	20	92	181
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (G)	2	142	144	119	25	-	144
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (H)	1	56	57	30	27	-	57
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z							

ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (I)	4	-	4	-	4	-	4
INFORMACJA I KOMUNIKACJA (J)	-	24	24	-	4	20	24
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (K)	-	14	14	14	-	-	14
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI (L)	3	5	8	5	3	-	8
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (M)	-	14	14	-	1	13	14
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (N)	-	32	32	-	2	30	32
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE (O)	115	-	115	91	22	2	115
EDUKACJA (P)	12	-	12	6	6	-	12
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA (Q)	26	16	42	18	24	-	42
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ (R)	9	-	9	-	9	-	9
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (S)	-	16	16	-	2	14	16

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Jak wynika z badań GUS, polskie firmy utworzyły w ciągu 2011 roku 13 851 miejsc pracy i jest to o 218 mniej niż w roku ubiegłym. Zdecydowana większość z nich, bo aż 86% wygenerowana została w sektorze prywatnym, reszta (14%) w sektorze publicznym. Najwięcej miejsc pracy utworzonych zostało przez firmy najmniejsze, w sumie 38% wszystkich nowych miejsc pracy.

Sekcją gospodarki wytwarzającą największą ilość nowych miejsc zatrudnienia okazała się sekcja C – przetwórstwo przemysłowe, kreując 28% wszystkich stanowisk. Jest to wyraźna zmiana na tle roku ubiegłego, kiedy to udział tej sekcji wynosił 21%, analogicznie jak sekcji F, która w roku 2011 obniżyła swój udział o 7pp. Natomiast w sektorze publicznym dominującą rolę odegrała administracja (sekcja O) oraz edukacja (sekcja P), w których powstało w sumie blisko 3/4 wszystkich nowych miejsc pracy w sektorze publicznym.

Tabela 8. Nowo utworzone miejsca pracy – stan na koniec IV kwartału 2011 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	1905	11946	13851	4084	4494	5273	13851
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO (A)	12	126	138	10	64	64	138
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (B)	-	36	36	18	8	10	36
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (C)	42	4048	4090	2364	704	1022	4090
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH (D)	13	15	28	14	7	7	28
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ (E)	91	117	208	78	41	89	208
BUDOWNICTWO (F)	-	3350	3350	204	1532	1614	3350
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (G)	-	1596	1596	498	422	676	1596
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (H)	5	567	572	114	258	200	572
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (I)	42	474	516	8	103	405	516
INFORMACJA I KOMUNIKACJA (J)	4	87	91	11	6	74	91
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (K)	2	241	243	94	16	133	243
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI (L)	11	69	80	9	31	40	80
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (M)	15	297	312	27	51	234	312
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (N)	-	386	386	86	151	149	386
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE (O)	794	-	794	267	525	2	794
EDUKACJA (P)	539	78	617	189	332	96	617
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA (Q)	227	180	407	74	173	160	407
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ (R)	108	77	185	19	60	106	185

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (S)	-	202	202	-	10	192	202
---------------------------------------	---	-----	-----	---	----	-----	-----

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Wielkość firmy ma istotne znaczenie przy generowaniu nowych miejsc pracy. Przedsiębiorstwa duże najczęściej tworzą nowe stanowiska w sekcji C - przetwórstwo przemysłowe (58%), a więc w tej, na której oparte jest zatrudnienie jako takie. Firmy średnie najwięcej nowych wakatów utworzyły generalnie w budownictwie (sekcja F) – 34%, podobnie jak i firmy najmniejsze (31%), w których uwidocznił się także wysoki udział sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (19%).

Na podstawie badań popytu na pracę prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny można powiedzieć, że:

- W województwie opolskim na koniec 2011 roku zatrudnionych było łącznie 225 260 osób, o blisko 5,9 tys. mniej niż w roku 2010. Zatrudnienie koncentrowało się w sekcji C gospodarki – przetwórstwo przemysłowe, w przedsiębiorstwach zatrudniających 50 i więcej osób oraz w grupie zawodów 7 (robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy).
- Łącznie wolnych miejsc pracy, a więc wakatów nie obsadzonych przez pracowników na koniec 2011 roku było 1 236, o 30% mniej niż w roku 2010. Najwięcej z nich występowało w sektorze prywatnym. Miejsca pracy przeznaczone były dla przedstawicieli 7 grupy zawodów – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, a tym samym sekcji C gospodarki (przetwórstwo przemysłowe). Nie obsadzone stanowiska charakterystyczne były przede wszystkim dla firm dużych, zatrudniających 50 i więcej osób.
- Całkowita liczba nowo utworzonych miejsc pracy na koniec roku 2011 w województwie opolskim wyniosła 13 851, o 218 mniej niż rok wcześniej. Najwięcej wygenerowano ich w sektorze prywatnym w sekcji C. Największą liczbę nowych miejsc pracy utworzyły firmy najmniejsze, co wskazuje na ich dynamiczny rozwój.

WNIOSKI

Analiza trendów obserwowanych od kilku lat skłania do następujących uwag:

- pomimo w założeniach prognostycznego charakteru niniejszej części Rankingu zawodów, dane analizowane w jego ramach mają charakter historyczny i nie dostarczają wiedzy stricte prognostycznej,
- wg dostępnych informacji, w roku 2011 mieliśmy do z niewielkim spadkiem wielkości rejestrowanego bezrobocia, jednak bez wyraźnej poprawy podstawowych wskaźników gospodarczych ogłaszanych przez GUS; podstawową informacją w tym kontekście jest spadek przeciętnego zatrudnienia, co potwierdzają również wyniki badania popytu na pracę Z-05, które pokazały, że liczba zatrudnionych w regionalnych przedsiębiorstwach spadła o ok. 6 tys. osób, przy czym za spadek ten odpowiada przede wszystkim sektor publiczny,
- oprócz tego spadła liczba wolnych miejsc pracy i nowo utworzonych miejsc pracy, i chociaż były to spadki niewielkie, to jednak sugerujące wzrost popytu na pracę i ostrożność pracodawców w zwiększaniu zatrudnienia w trudnej sytuacji gospodarczej i kryzysu strefy EURO,
- pozytywne zmiany objęły przede wszystkim sektor prywatny oraz firmy duże, natomiast w obrębie grup zawodowych: specjalistów oraz robotników przemysłowych i rzemieślników,
- po stronie systemu edukacji, daje się zaobserwować pozytywna tendencja polegająca na relatywnie niskich odsetkach absolwentów pozostających w bezrobociu, zwłaszcza w przypadku absolwentów szkół wyższych oraz średnich zawodowych (ci ostatni z reguły z tytułu kontynuowania nauki),
- pewną dynamikę zmian odnotowano po stronie oferty edukacyjnej szkół wyższych w zakresie zmniejszania liczby absolwentów na pewnych nadwyżkowych kierunkach, dotyczy to np. absolwentów europeistyki, kosmetologii, zarządzania i inżynierii produkcji, zarządzania i marketingu, a więc kierunków związanych z zawodami deficytowymi, będących - jak w przypadku zarządzania i marketingu - nierzadko efektem „mody” na kształcenie na poziomie wyższym jeszcze z lat 90-tych. W rankingu pojawił się ponadto zawód biotechnologa, nieobecny w zestawieniach z lat ubiegłych,
- problematycznego charakteru nabiera zawód sprzedawcy, mocno nadwyżkowy, na dodatek zasilany przez liczną rzeszę absolwentów, z których co drugi trafia do bezrobocia,

- utrzyma się jeszcze przez jakiś czas nadwyżkowy charakter bezrobocia rozpatrywanego wg zawodów, chociaż wciąż znaczenia nabierać będzie system szkoleń i przekwalifikowań, zwłaszcza w kontekście środków z EFS i kierunków finansowania,
- problem bezrobocia absolwentów – z uwagi na wygasanie roczników wyżu demograficznego oraz duży popyt na pracę przy niewystarczającej podaży – nie powinien być odczuwalny, zwłaszcza przy istnieniu instrumentów aktywizacji tej grupy (ich wadą jest jednak niska atrakcyjność finansowa oraz relatywnie niewielkie środki finansowe na aktywizację w porównaniu do lat 2009-2010) oraz po wyjściu gospodarki z kryzysu,
- rozkład powstawania nowych miejsc pracy i pojawiania się wolnych miejsc sugeruje, iż praca dostępna jest przede wszystkim dla osób posiadających zawód, z wykształceniem zasadniczym i wyższym, lokująca się w branży przetwórstwa przemysłowego, handlu, budownictwa i – w przypadku wykształcenia wyższego – administracji i edukacji. Wciąż osobnym problemem jest jednak jakość ofert zatrudnienia w kontekście proponowanych warunków pracy i płacy, zwłaszcza że w migracyjnym regionie opolskim warunki te są często odnoszone do warunków w Europie Zachodniej. Osobny problem to tzw. „umowy śmieciowe” czy propozycje zatrudnienia, w których warunkiem jest posiadanie własnej działalności gospodarczej, wskazujące na drogi radzenia sobie pracodawców z niestabilną wciąż sytuacją gospodarczą.